

Angyalföldi mérleg

Angyalföldi hangulata van ennek a szónak. Régi harcolat idős dicső napok és sok szenvedést. Budapest egyik legfontosabb munkásterülete, nevét a „Vörös Csepel” után szöktük említeni, mindig annak „felett”, annak nyomdokain haladt. A kerület életrajzában ilyen mondatok olvashatók: „Legrégibb gyára a Láng Gépgyár, valamint a Magyar Hajó- és Darugyár. A felszabadulás előtt hírhedt volt nyomorúságos lakásviszonyairól, azóta a szocialista fejlődés egyre inkább korszerű városnegyeddé alakítja át. Lakossága jelentős szerepet játszott a főváros forradalmi munkásmozgalmában.” Ehhez a megállapításhoz folytatás nélkül elengedhetetlenül kíváncsiok: munkáosztyála ma is fontos tényező, 130 gyárának jó vagy rossz munkája az egész ország gazdasági vérkeringését befolyásolhatja.

„Hagyományosan szép szokás, kötelezettség, hogy a képviselők, tanácsstagok időről időre beszámolnak megbízóiknak tevékenységükről” — mondta a kerületi népfőntitkára pénteken a Láng Gyár nagygyűlésén, Kádár János bevezetője előtt.

Legfontosabb az ember

Ezt megelőzően jó néhány órát már a kerületben a munkások között töltött a párt első titkára, ismerkedett az eredményekkel és a gondokkal. Sok jel, epizód sejtette — a feltett kérdései, a brigádnaplóba beírt szavai, a hagyományosan mondható közvetlensége, a tréfálkozásra készsége —, hogy nem csupán szokásról, kötelezettségről van szó ebben az esetben. Egy kicsit inkább hazajöveletről, régi ismerősökről, régi helyekkel való találkozásról.

Igy volt ez az Irodagép és Finommechanikai Vállalatnál is, ahol először járt ugyan Kádár János, de ahol a munka java részét műszereszek végzik, s a párt első titkára is fiatal korában ezt a szakmát gyakorolta, így hamar kialakult a közös nyelv, rövid idő elegendő volt ahhoz, hogy a viszonylag fiatal üzem munkájával részletesen megismerkedjen.

A gyár vezetői imponáló adatokat sorakoztattak fel a termelésről, exportjükről, nyereségük alakulásáról. „Az új mechanizmus nekünk találták ki” — jegyezte meg Csillag Géza vezérigazgató. Figyelemre méltó például az itt alkalmazott gyakorlat, hogy éves és középtávú terveiket több variációban készítik el.

Kádár János nagyra értékelte a szép sikereket, amelyek a munkások, a műszakiak, a vezetők erőfeszítése nélkül nem jöhettek volna létre. A termelési adatok mögött azonban mindig kereste az embert is. A műhelyekben itt is, ott is érdeklődött a gépek mellett dolgozóktól, hogy érzik magukat, milyenek a lakásviszonyaik, tapasztalják-e, hogy a becsületes munka kellő anyagi elismeréssel jár együtt. Pataki Ferenc esztergályos például ez utóbbira így válaszolt: „Havonta háromezernyolcszáz forintot keresek, nem panaszkodom...”

Az is hamar kiderült: a gyár dolgozóinak nagy része törzsgárdatag. A munkásoknak egy-egy üzemhez való hűsége sok mindentől táplálkozhat, de ebben a gyárban aligha lehet kétségbevonni, hogy a jó szakemberek meggyökereztetéséhez az anyagi megbecsülésnek is sok köze van. Kiegészítő fizetést vezettek be például a törzsgárdatagok számára: az öt-, tíz-, tizenöt, húszéves törzsgárdatagok 100—250 forintot kapnak pluszként havonta a keresetükhöz. A műszakiak is jól érzik itt magukat, a két kezük tele van szebbnél szebb fejlesztési témákkal.

Egy bejegyzést olvasva

Néhol kérdések nélkül is sokat elárultak a jó munkahelyi légkörről az arcok, a kedvvel végzett munka. Az új műhelyek is olyanok, amelyek létrehozásánál nemcsak a termelés követelményeire ügyeltek, hanem a bennük dolgozók igényeire is. A munkahely szeretetéről, az otthonosság érzéséről beszéltek a szerelősztalonokon levő virágvázák, a falak, a polcok apró díszítései, a kis brigádkönyvtárak a sarkokban.

— Nem nagy vállalat ez ugyan, de sok mindent megmutatnak abból, mire képes a szocialista ipar a gazdálkodás, a munkakörülmények javítása vonatkozásában egyaránt — jegyezte meg Kádár János.

Az egyik műhelyben a Martos Flóra-brigád is naplőbeírást kér a kedves vendégtől.

A párt első titkára belelapoz a naplőba és felfigyel az egyik bejegyzésre. „Vállaljuk, hogy az egyik kerületi játszótérrel megfelelően felszereljük. Kérjük ehhez a vállalatvezetés anyagi támogatását...”

— Megkapják ezt a támogatást? — kérdezi Kádár János.

A válasz igenlő. Benkő András párttitkár szavaiból az is kiderül: a vállalat és dolgozói a kerület fejlesztéséből is kiveszik részüket. A szocialista brigádok vállalták, hogy a kerület összes játszótérén rendezzék a hintákat, a csúszdákat, a padokat és ahol szükséges, újakat állítanak fel. Patronálnak egy óvodát, valamint a mozgássérült gyermekek iskoláját. Az utóbbiaknak például rendszeresen megajánlják tolokocsijaikat.

A parkokra is gondolkodik

A Jász utcától nem esik messze a Váci út és nyilván Kádár János nemcsak a rövid út élményei alapján mondotta a Láng gépgyáraiak előtt:

— A külleme is más ma már ennek a kerületnek.

Ezt húzta alá a látogatáson részt vevő Bicsku Béla is, aki szintén „hazajön” Angyalföldre. Az Irodagépipari Vállalatnál az egyik diszpécser — tizenhat éve dolgozik ebben a gyárban — régi ismerősként üdvözölte, valamikor a Madarász utca környéki munkásnegyedben együtt gyerekeskedtek. Orbán László pedig a Tisza utcát emlegette, ahol hajdan bekapcsolódott az ifjúsági mozgalomba. Ilyen távlatokból nézve természetesen még nagyobb a változás minden vonatkozásban.

— Jó dolog, hogy ma már a parkokra is gondolkodik, a kerület rendezettségére törekszenek — jegyzi meg a vendégek.

Ez a rendezettség sok gondal is együtt jár. S nem kevés kiadással. A parkok ápolási költsége például évente meghaladja az egymillió forintot. Angyalföldről kell kitélepíteni fővárosi viszonylatban a legtöbb levegőszennyező vagy zajos üzemet. Öreg, roskadozó házak várnak szanálásra a Főti út, a Mautner Sándor utca környékén, sok a bauxitbetonos épületük. Hosszú évek óta húzódik az Árpád-hídtől délre eső Dunaparti terület beépítésének megkezdése. Az óvodai férőhely tekintetében a fővárosi átlagnál rosszabb a helyzet a kerületben.

Eredmények és feladatok

Először úgy látszott, panaszkodnak, „sírnak” a kerület vezetői. Később rájöttünk, nem erről van szó. Csúpan az az előnyösnek mondható vezetői tulajdonságuk tört felszínre, amely a még megoldásra váró feladatokra, problémákra helyezi a fő súlyt. Az eredmények — gondolják — úgyis önmagukért beszélnek. Ők is tisztában vannak azonban azzal, hogy hasznos, további tettekre sarkalló dolog — főleg ilyen nem mindennapi alkalomkor, egy héttel a tanácsstagi választások előtt — számba venni, amit már elértünk, ami már mögöttünk van.

Az elmúlt két esztendőben a kerület déli részén a kijelölt hat száz épületből száz épületet már elláttak távfűtéssel. Bővített a gázhálózatot, hogy minél nagyobb területen megvalósítsák a füstmentes tüzelést. Átadták a Bessenyei utcai új orvosi rendelőt és hozzákezdtek három másik szakrendelő építéséhez. A kórházi ágyak száma hetvennégyvel bővült és megkezdődött egy 124 ágyas szülészeti pavilon beruházása. Felújítottak több iskolát és a zsúfoltág enyhítése érdekében napközis termekkel bővítik azokat. Épül a tízezer négyzet-

méteres bútor- és lakberendezési áruház a Róbert Károly körúton.

Jó úton a Láng-gyár

Kádár János a jó hagyományok gyárának nevezte a Láng Gépgyárat. Magasan képzett, öntudatos munkásgárdája van, amelynek nagymértékben köszönheti, hogy az utóbbi évek nehézségei ellenére is jelentős termelési feladatokat old meg, termelési értéke elérte az évi 800 millió forintot.

Miből adódtak ebben a jó hírű gyárban a problémák? Elsősorban abból, hogy termékeik nagy része — például a 200 megawattos turbinák — hosszú átfutási idővel gyártható, aminek következtében a készletek egészségtelenül megduzzadnak. A nagyobb készletek pedig súlyos hitel és kamat konkvenciákkal járnak együtt.

Ami legjobban megragadja itt az embert: a munkások zöme a nehéz napokban is kitartott, hű maradt, és a vezetők nem kilincseltek állandóan segítségért, hitelekért. Elsősorban maguk erejéből akarnak ezután is megállni a lábukon. Keresik, kutatják az eredményesebb gazdálkodás útját. Meggyőződésük: a gyárnak van perspektívája. Most a nehézevgyipari gépgyártás és a kazángyártás felé fordulnak, amelyek megfelelő nyereséget tartalmaznak. Ez ugyanis alapvető feltétele annak, hogy a szükséges fejlesztéseket megvalósíthassák. A múlt évi javuló eredmények már bizakodással töltöttek el mindenkit. Úgy látják: elindultak a felfelé vezető úton.

Ha ehhez a belső megújodáshoz még hozzávesszük azt, amit pénteken a nagygyűlés emelvényéről hallhattak, akkor aligha lehet kétséges, hogy a Láng Gépgyár csillaga egy-két éven belül ismét fényesen ragyog majd.

Kádár János így fogalmazott: A Láng Gépgyár nagy szüksége van az országnak. A munkájával kapcsolatos termelési, értékesítési és nyereség-problémákat meg kell oldani, mert ennek a gyárnak fejlődnie, erősödnie kell és fog is fejlődni, erősödni.

Munkások a népfőntban

Kádár János beszédében szót ejtett a Hazafias Népfőnttről is, amelynek munkájától szintén nagymértékben függ, hogy a tanácsok terveiből mennyi válik valóra. Ezek a tervek ugyanis feltételezik a társadalmi munkában rejlő tartalékok feltárását, a lakóhelyüket, kerületüket, utcáikat szerető emberek energiájának összefogását.

Hogyan tud ezzel a feladattal megbirkózni a népfőnt egy olyan tipikus munkáskerületben, mint Angyalföld? A Láng-gvári nagygyűlés előtt Matuz László, a népfőnt kerületi titkára azt mondja:

— A népfőnt kongresszusa óta számszerűleg is több munkást igyekeztünk bevonni a mozgalomba. A kerületi bizottságban például 20 százalékkal növekedett az arányuk. Ennek jó hatása máris érezhető, tartalmasabb, színesebb lett a munka. Több üzemben megszerveztük például az „Angyalföldi munkások fórumát”. Ezekre az Angyalföldön lakó és itt is dolgozó embereket hívtuk meg. Sok hasznos javaslat hangzott el a fórumokon és a kérések, az igények csaknem minden esetben párosultak társadalmi munkafelajánlásokkal. Ugyanez mondható el a nemrég lezajlott tanácsstagi jelölőgyűlésekről is. Választásra jogosult 107 ezer lakóból 15 ezer megjelent a gyűléseken, ezer ember felszólalt és a jegyzőkönyvek 300 közérdekű javaslatot rögzítettek. Ha a jelölteket megválasztják, akkor a helyi államhatalmi szervben a munkások és a művezetők aránya meghaladja a 40 százalékot.

A válasz: megadjuk

Kovács Károly, a kerületi pártbizottság első titkára is azt hangsúlyozta a vendégeket kísérve, hogy a jövőben még nagyobb szükség lesz a munkások helytállására, még inkább számítanak cselekvő patriotizmusukra.

— A következő esztendőben a gyermekintézmények fejlesztésében kívánunk nagyot előre lépni, 36 százalékkal akarjuk bővíteni például az óvodai férőhelyeket. Ezt csak a tanácsi pénzekből megvalósítani nem lehet.

A szülők, a pedagógusok talán felvetették: jó lenne, ha a kerületben legalább egy tanuszoda létesülne. Az elgondolás rövidesen megvalósul. Közös összefogás eredményeként: a vállalatok 1,1 millió forinttal járulnak hozzá.

Jó lenne egy korszerű úttörő tábor, ahol a nyári szünidőben megfelelő körülmények között üdülhetnének a kerület iskolásgyerekei. Az idén már várja is a korszerű tábor a fiatalokat a Velencei-tó partján, ez is nagyrészt társadalmi munka eredménye.

A Hazafias Népfőnt és a Vörös kereszt öregek napközi otthonának a kialakítását javasolta egy kellően ki nem használt épületben, társadalmi összefogással. A javaslatot tették követők.

Az egy vállalat — egy iskola mozgalom keretében az üzemek és intézmények dolgozói az elmúlt esztendőben ötmillió forint értékű felújítási, korszerűsítési munkát végeztek. A kerület vezetői így tervezték, hogy ebben az öt éves tervben a társadalmi munka értéke elérje majd Angyalföldön a 40 millió forintot. Ma már bizonyosra vehető, hogy ezt az összeget jóval túlteljesítik.

Még sorolni lehetne azokat a terveket, fejlesztési célkitűzéseket, amelyek megvalósításához kért segítségre a vállalatok, a dolgozók így reagáltak: megadjuk.

Ezeknél a tényeknél jegyezte meg őszinte, szívvel jövő szavakkal Kádár János:

— Büszke vagyok arra, hogy ennek a kerületnek lehetek a képviselője.

Késérő Ernő